

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào việc chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu theo tinh thần Đại hội XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam

TS NGHIÊM SỸ LIÊM

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: nghiemsyliem30@gmail.com

Nhận ngày 24 tháng 6 năm 2021; chấp nhận đăng tháng 8 năm 2021.

Tóm tắt: Suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, Hồ Chí Minh rất trăn trở, cảnh giác và thường xuyên quan tâm đến việc đấu tranh chống lại các tệ nạn tham nhũng, lãng phí, quan liêu dưới nhiều góc độ, hình thức khác nhau. Vì vậy trong khoảng 2.500 bài viết, bài nói chuyên, bức thư... của Người thì có tới hơn 200 tác phẩm đề cập đến tệ nạn tham nhũng, lãng phí, quan liêu và các biện pháp phòng, chống những tệ nạn này. Kế thừa tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trong các nhiệm kỳ Đại hội Đảng gần đây, Đảng ta luôn xác định đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu là một nhiệm vụ trọng tâm trong công tác xây dựng Đảng, nhiệm vụ này là trực tiếp, phải tiến hành thường xuyên của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội, góp phần vào sự ổn định, phát triển đất nước, làm cho dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

Từ khóa: tư tưởng Hồ Chí Minh; chống tham nhũng; lãng phí; quan liêu, Đại hội XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam

Abstract: In His revolutionary life, Ho Chi Minh were concerned and attentive to the fight against corruption, wastefulness, and bureaucracy of different forms. There were more than 200 out of His 2.500 writings, speeches and letters about corruption, wastefulness and bureaucracy and the measures to fight against these problems. Inheriting President Ho Chi Minh's thought, in recent Party national congresses, our Party identified the prevention of corruption, wastefulness and bureaucracy as the central task in Party building. It must be regularly implemented by the whole political system and society to contribute to national stability and development; prosperous people; strong, democratic, civilized, and equal country.

Keywords: Ho Chi Minh's thought; fight against corruption; wastefulness; bureaucracy; 13th National Party Congress.

Lúc sinh thời, Hồ Chí Minh cho rằng: tham ô, lãng phí, quan liêu là “giặc nội xâm”. Thứ giặc này rất nguy hiểm, nó không mang gươm, mang súng và nằm ngay trong tổ chức của hệ thống chính trị nước ta, nó làm hỏng công việc, phá hoại đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên. Vì vậy, theo Người muốn tẩy khử căn bệnh này, thứ giặc này, phải quét sạch chủ nghĩa cá nhân.

Trong buổi nói chuyện nhân dịp có phong trào sản xuất và tiết kiệm năm 1952, Hồ Chí Minh cho rằng: “Đừng về phía cán bộ mà nói, tham ô là ăn

cắp của công làm của tư, đục khoét của nhân dân, ăn bớt của bộ đội. Tiêu ít mà khai nhiều, lợi dụng của chung, của Chính phủ để làm quỹ riêng cho địa phương mình, đơn vị mình, cũng là tham ô,...”⁽¹⁾.

Theo Hồ Chí Minh, đó là hành động xấu xa của con người, là tội lỗi đê tiện trong xã hội. Bởi lẽ, nhân dân lao động ta đổ mồ hôi, sôi nước mắt để góp phần xây dựng của công, của nước nhà và của tập thể. Của cộng đồng là nền tảng vật chất của chế độ xã hội chủ nghĩa, là nguồn gốc chủ yếu để nâng cao đời sống của nhân dân. Hành động xấu xa đó

có hại đến sự nghiệp xây dựng nước nhà, có hại đến công cuộc cải thiện đời sống nhân dân, có hại đến đạo đức cách mạng, đến uy tín của Đảng và đảng viên.

Hồ Chí Minh còn đề cập đến một loại tham ô nữa, có rất nhiều cán bộ, đảng viên mắc phải mà không biết hoặc coi là chuyện bình thường nên không quan tâm, đó là tham ô gián tiếp. Hồ Chí Minh đã chỉ rằng, nói đến tham ô, có người chỉ nghĩ đến ăn cắp của công làm của tư mà không thấy thứ tham ô gián tiếp, Người lấy ví dụ một cán bộ chính phủ, nhân dân trả lương hàng tháng đều đặn cho họ, nhưng thiếu trách nhiệm, đứng núi này trông núi nọ, làm việc chậm chạp, đi muộn về sớm,... Đó là những biểu hiện của tham ô, một biểu hiện mà trong cuộc sống chúng ta không nghĩ đó là tham ô.

Hồ Chí Minh không đưa ra một định nghĩa về bệnh lãng phí và những tiêu chí đánh giá thế nào là lãng phí, mà trên cơ sở những biểu hiện cụ thể trong đời sống hàng ngày, những tàn dư, những tệ nạn xã hội cũ, từ đó, Người đã chỉ ra rằng, đó là hiện tượng lãng phí và cần thiết tổng trừ nó. Từ đó chúng ta có thể hiểu rằng, lãng phí là một hiện tượng xã hội, là hiện tượng vượt quá chuẩn, quá cái bình thường, vượt quá cái chung cần thiết trong đời sống xã hội, lãng phí ấy có nghĩa là không tiết kiệm. Trong bài báo “Thế nào là tiết kiệm” đăng trên báo Cứu quốc ngày 31.5.1949 với bút danh Lê Quyết Thắng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nói rõ thêm thế nào là tiết kiệm và mối quan hệ giữa tiết kiệm và chống lãng phí, rằng tiết kiệm là không xa xỉ, không hoang phí, không bừa bãi,... Tiết kiệm không phải là bùn xin... Khi có việc đáng làm, việc ích lợi cho đồng bào, cho Tổ quốc thì dù bao nhiêu công, của cũng vui lòng. Như thế mới đúng là tiết kiệm. Ăn không ngồi rồi, chây lười lao động trong lúc đang cần để kháng chiến và xây dựng là xa xỉ. Vì vậy, xa xỉ là có tội với Tổ quốc, với đồng bào. Do đó, tiết kiệm là điều đối lập với lãng phí. Người còn chỉ rõ lãng phí sức lao động, lãng phí thời gian, lãng phí tiền của, phô trương hình thức, dài dòng ba hoa,... đó là lãng phí.

Hồ Chí Minh không những chỉ rõ thế nào là tham ô, lãng phí, nguyên nhân gây ra những tệ nạn

này, các hình thức biểu hiện của nó, mà còn cho rằng phải chú trọng và kiên quyết chống các tệ nạn ấy, vì chúng có mối quan hệ với nhau, hệ quả của nhau. Tham ô, lãng phí đều là những nguyên nhân trực tiếp làm thâm hụt ngân sách nhà nước, làm suy yếu các nguồn lực phát triển và chúng đều là mối đe dọa đến sự ổn định chính trị, kinh tế, xã hội. Trong nhiều trường hợp, tham ô, lãng phí đều bắt nguồn từ những động cơ vụ lợi của một bộ phận cán bộ có chức quyền. Khi đó, để tham ô, làm lợi cho cá nhân hay nhóm lợi ích thì họ cố tình làm lãng phí, thất thoát các nguồn lực hơn nhiều so với phần mà họ tham ô, theo đó tham ô phát triển tất yếu dẫn đến tình trạng lãng phí, thất thoát ngày càng nhiều đây lại chính là mảnh đất màu mỡ cho tham ô phát triển. Hồ Chí Minh chỉ ra mối quan hệ chặt chẽ giữa tham ô và lãng phí, công cuộc tổng trừ nó là phải thực hiện vừa cấp bách vừa thường xuyên, không được lơ là của Đảng và Chính phủ.

Phân tích nguyên nhân của tệ nạn tham ô và lãng phí, Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng quan liêu là nguồn gốc nảy sinh của nạn tham ô, lãng phí, do vậy trước hết phải tẩy sạch bệnh quan liêu và chủ nghĩa cá nhân. Vì chủ nghĩa cá nhân ít nghĩ đến lợi ích chung của cách mạng, của nhân dân, mà thường lo cho lợi ích của riêng mình. Từ đó, Người cho rằng, chính chủ nghĩa cá nhân là nguyên nhân, nguồn gốc, là bệnh mẹ sinh ra mọi tính nết xấu xa như lười biếng, suy bì, kiêu căng, kèn cựa, lãng phí, tham ô,...

Đánh giá tác hại của tham ô, lãng phí, quan liêu với sự nghiệp cách mạng của Đảng và niềm tin của quần chúng nhân dân, Hồ Chí Minh đã rất chú trọng đến mức độ nguy hiểm của các loại kẻ thù này. Người cho rằng: “Tham ô, lãng phí và quan liêu là kẻ thù của nhân dân, của bộ đội và của Chính phủ. Kẻ thù khá nguy hiểm, vì nó không mang gươm, mang súng, mà nó nằm ngay trong các tổ chức của ta, để làm hỏng công cuộc của ta”⁽²⁾.

Hồ Chí Minh cho rằng tham ô, lãng phí, quan liêu là một thứ giặc, nằm trong lòng các tổ chức của ta và nó sẽ dễ dàng tấn công và chiến thắng bất kỳ kẻ nào mà trong lòng họ vẫn còn mang chủ nghĩa cá nhân, ích kỷ, hẹp hòi, hòng tư lợi cho cá nhân.

Loại kẻ thù này, nó làm băng hoại đạo đức, nhụt tinh thần ý chí, nghị lực của cán bộ, đây là vấn đề liên quan đến phạm trù đạo đức, tư cách người cán bộ.

Từ việc phân tích những tác hại nguy hiểm của tham ô, lãng phí, quan liêu, Hồ Chí Minh đã nêu lên những quan điểm chỉ đạo trong toàn Đảng, toàn dân, toàn quân vì nó liên quan đến sự nghiệp cách mạng, chừng nào chưa tẩy trừ được thứ giặc nội xâm này, công cuộc này ngoài Đảng và Nhà nước, phải hết sức dựa vào lực lượng quần chúng, đi đúng đường lối quần chúng, cho nên phong trào chống tham ô, lãng phí, quan liêu, phải dựa vào quần chúng mới thành công, nó gắn chặt với việc xây dựng Nhà nước của dân, do dân, vì dân. Theo Hồ Chí Minh, chống tham ô, lãng phí, quan liêu là rất cần thiết và phải làm thường xuyên, giúp cho mọi người nâng cao tinh thần trách nhiệm, tinh thần làm chủ, ý thức bảo vệ của công, hăng hái thi đua lao động, sản xuất, thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà; mặt khác, nó giúp cho cán bộ, đảng viên giữ gìn phẩm chất cách mạng, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, một lòng một dạ phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng và theo Người, nhờ đó mà nhân dân ta đã đoàn kết, càng thêm đoàn kết.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về phòng chống tham ô, lãng phí, quan liêu đã và đang được Đảng Cộng sản Việt Nam rất quan tâm thực hiện giải quyết, nhất là sau 35 năm đổi mới từ năm 1986 đến nay. Đảng ta đã tổng kết đầy đủ về thực trạng tham nhũng, lãng phí, quan liêu, nêu lên những nguyên nhân, chỉ ra phương hướng, giải pháp để khắc phục tình trạng đó.

Tại Văn kiện Đại hội lần thứ XI năm 2011, Đảng ta đã chỉ rõ: “Tình trạng suy thoái về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống trong một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, về tình trạng tham nhũng, lãng phí, quan liêu, những tiêu cực và tệ nạn xã hội chưa được ngăn chặn, đẩy lùi mà còn tiếp tục diễn biến phức tạp, cùng với sự phân hóa giàu nghèo và sự yếu kém trong quản lý, điều hành của nhiều cấp, nhiều ngành, làm giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước, đe dọa sự ổn định, phát triển của đất nước⁽³⁾.”

Văn kiện Đại hội lần thứ XII năm 2016, Đảng

ta đã khẳng định, một trong bốn nguy cơ vẫn còn tồn tại và diễn biến phức tạp: “Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và tệ nạn quan liêu, tham nhũng, lãng phí diễn biến phức tạp, khoảng cách giàu nghèo, phân hóa xã hội ngày càng tăng, đạo đức xã hội có mặt xuống cấp đáng lo ngại, làm giảm lòng tin của cán bộ, đảng viên và nhân dân vào Đảng và Nhà nước”⁽⁴⁾. Như vậy, so với Đại hội của Đảng lần thứ XI và các đại hội trước đó, Đảng ta đã làm rõ thêm tình trạng xuống cấp về đạo đức, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ cán bộ, đảng viên, từ đó đã bổ sung thêm nội dung về công tác xây dựng đảng, đó là xây dựng đảng về đạo đức.

Trong Dự thảo các văn kiện trình Đại hội XIII của Đảng, một lần nữa Đảng ta nhấn mạnh, nhiều hạn chế yếu kém trong lãnh đạo, quản lý, điều hành của các cấp ủy, chính quyền và đội ngũ cán bộ, đảng viên ở một số nơi chưa được khắc phục; trách nhiệm người đứng đầu chưa thực sự được đề cao. Tư tưởng trông chờ, thụ động, ỷ vào cấp trên, tình trạng nói không đi đôi với làm, nói nhiều làm ít, kỷ cương phép nước không nghiêm còn khá phổ biến...; công tác cán bộ còn có mặt hạn chế, một số nội dung trong các khâu công tác cán bộ ở một số nơi thực hiện còn hình thức. Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, chủ nghĩa cá nhân, “lợi ích nhóm”, bệnh lãng phí, vô cảm, bệnh thành tích ở một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa bị đẩy lùi...

Tiếp tục quán triệt thực hiện các nghị quyết Trung ương lần thứ tư khóa XI và khóa XII, Chỉ thị 05 của Bộ Chính trị về học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh, Đại hội toàn quốc của Đảng lần thứ XIII đã đi sâu tổng kết, làm rõ thêm những vấn đề liên quan đến tham nhũng, lãng phí, quan liêu, nhấn mạnh vấn đề đạo đức trong Đảng, về công tác cán bộ. Vì vậy, trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, đã bổ sung nội dung về cán bộ.

Một trong những bài học được rút ra sau 5 năm

thực hiện Nghị quyết Đại hội XII của Đảng là chú trọng đặc biệt công tác xây dựng và chỉnh đốn Đảng cả về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức, cán bộ. Xây dựng Nhà nước và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện, nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng; thường xuyên củng cố, tăng cường đoàn kết trong Đảng và hệ thống chính trị, hoàn thiện cơ chế kiểm soát chặt chẽ quyền lực, kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyên hóa” trong nội bộ; đẩy mạnh phòng chống tham nhũng, lãng phí; tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược... Văn kiện còn nhấn mạnh phát huy trách nhiệm nêu gương của người đứng đầu các cấp, chức vụ càng cao, càng phải nêu gương. Đây là những vấn đề có tính chất quyết định đến thành bại của cách mạng của Đảng và của dân tộc và đây là điểm mới so với nhiệm kỳ đại hội trước.

Nạn tham nhũng, lãng phí, quan liêu ở nước ta, theo nhận định của Đảng đang trở thành một quốc nạn. Chúng được thể hiện dưới nhiều hình thức, muôn màu, muôn vẻ. Có thể nói, tham nhũng, lãng phí đã và đang xuất hiện ở nhiều cấp, nhiều ngành, nhiều địa phương, thậm chí nó nằm ngay trong các cơ quan bảo vệ pháp luật ở các mức độ khác nhau. Để khắc phục tình trạng này không phải một sớm, một chiều; hơn nữa, trong thời kỳ mở cửa, hội nhập quốc tế hiện nay và dưới tác động của mặt trái cơ chế thị trường, nạn tham nhũng, lãng phí còn diễn biến phức tạp, tinh vi, khó lường. Do đó, cần tiến hành một số giải pháp cơ bản sau:

Một là, tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, pháp luật cho cán bộ, đảng viên và nhân dân về công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu nhằm nâng cao nhận thức và trách nhiệm, góp phần vào sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước bền vững. Cán bộ lãnh đạo các cấp phải nêu cao tinh thần trách nhiệm, người đứng đầu các cấp phải nêu gương, làm gương, trách nhiệm càng lớn nêu gương càng cao như lời Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã từng khẳng định.

Hai là, bổ sung, sửa đổi hoàn thiện đồng bộ cơ

chế tổ chức, chính sách, pháp luật về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu; đồng thời ở từng cơ quan, đơn vị, cần giáo dục ý thức chấp hành pháp luật. Cần đẩy nhanh tiến độ cải cách hành chính, cải cách tiền lương, thủ tục hành chính phải công khai, nhanh gọn, chính xác, giảm tối thiểu sự phiền hà cho nhân dân. Xử lý nghiêm cán bộ lợi dụng chức quyền những nhiều nhân dân, làm lãng phí thời gian, tiền bạc của nhân dân. Thiết lập chế độ quản lý tiền tệ và thanh toán qua hệ thống ngân hàng nhằm mục đích kiểm soát, minh bạch hoá thu nhập và tài sản của cán bộ, công chức; thực hiện nghiêm việc kê khai tài sản của cán bộ một cách trung thực, rõ ràng, minh bạch.

Ba là, bảo đảm thực hiện dân chủ ở cơ sở, phát huy vai trò phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể nhân dân. Tham nhũng, lãng phí, quan liêu chẳng những đối lập với dân chủ mà còn là bệnh nguy hiểm nhất đối với thể chế dân chủ, gây ra tổn hại lớn về nhiều mặt cho xã hội, làm suy giảm hiệu lực lãnh đạo, quản lý, từ đó gây bất bình trong nhân dân. Thậm chí tham nhũng, lãng phí, quan liêu còn có nguy cơ làm sụp đổ chế độ xã hội chủ nghĩa như V.I.Lênin đã từng cảnh báo từ những ngày đầu xây dựng chính quyền Xô Viết. Vì vậy, cần xây dựng và phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa ở mọi cấp, mọi ngành, từ cơ sở đến trung ương và trong tất cả các lĩnh vực của đời sống. Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên đóng vai trò rất quan trọng trong công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu. Đồng thời, phát huy hơn nữa vai trò của nhân dân trong việc giám sát các hoạt động của hệ thống chính trị, khuyến khích nhân dân, các cơ quan báo chí truyền thông tham gia đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu, nhằm mục tiêu xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân.

Bốn là, thực hiện thường xuyên công tác tự phê bình và phê bình, đây là điểm yếu mà lâu nay chúng ta chưa khắc phục được, còn mang nặng chủ nghĩa “duy tình” trong công tác nhận xét, đánh giá cán bộ. Mục đích của công tác tự phê bình và phê bình, như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ, là cốt

để giúp nhau sửa chữa, giúp nhau tiến bộ, cốt để sửa đổi cách làm việc cho tốt hơn, đúng hơn, cốt để đoàn kết và thống nhất nội bộ, để học cái hay, tránh cái dở, chứ không phải để nói xấu nhau... Trong văn kiện của Đảng ta, luôn quán triệt quan điểm, tư tưởng của Hồ Chí Minh và yêu cầu cán bộ, đảng viên “tự soi” và “được soi” để xem mình có thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng tốt hay không và ở mức độ nào, để từ đó có biện pháp sửa chữa và phấn đấu vươn lên.

Năm là, nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát và xét xử nghiêm minh đúng người, đúng tội những người có hành vi tham nhũng, lãng phí, quan liêu gây hậu quả nghiêm trọng. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sớm chỉ ra hình dáng, bản chất của tệ nạn tham nhũng, lãng phí, quan liêu; tính phức tạp của cuộc đấu tranh chống các tệ nạn này, và Người đã đấu tranh kiên quyết với các tệ nạn đó. Thực tiễn của đất nước hiện nay, Đảng ta đã và đang ngày càng chứng minh, công tác đấu tranh các tệ nạn tham nhũng, lãng phí, quan liêu thực hiện thường xuyên, quyết liệt ở tất cả các cấp, các ngành từ trung ương đến địa phương, không có vùng cấm, không có ngoại lệ và đã đạt được những kết quả quan trọng, được đông đảo nhân dân đồng tình, ủng hộ.

Sáu là, phát huy vai trò, trách nhiệm của báo chí và các phương tiện truyền thông đại chúng trong việc phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu. Trong thời gian qua, các cơ quan báo chí, phương tiện thông tin đại chúng đã phát huy tích cực vai trò, trách nhiệm tham gia giám sát công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu. Trong phạm vi quyền hạn của mình, các cơ quan báo chí, truyền thông đã tích cực tham gia đấu tranh, phát hiện và góp ý về thông tin trước công chúng những hành vi vi phạm, gây sách nhiễu, phiền hà, làm thất thoát tài sản của Nhà nước, tổ chức, cơ quan, đơn vị và nhân dân. Thực tế cho thấy, trong thời gian qua, phần lớn các vụ án tham nhũng, lãng phí đều do nhân dân và báo chí phát hiện, nhờ đó mà nhân dân mạnh dạn, tích cực phản ánh, tố giác tội phạm. Để thực hiện tốt và hiệu quả hơn nữa, Đảng và Nhà

nước cần có cơ chế bảo vệ, khen thưởng kịp thời những người cung cấp thông tin cho báo chí và cả những người dân đã dũng cảm đấu tranh; mặt khác phải xử lý nghiêm những người đưa tin sai sự thật, gây hậu quả không tốt trong đời sống xã hội. Báo chí là công cụ để tuyên truyền cho nhân dân hiểu rõ luật phòng, chống tham nhũng, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí và các chủ trương, đường lối của Đảng, có văn bản quy định của Chính phủ liên quan đến công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu.

Bảy là, tiếp tục đẩy mạnh phong trào học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong cán bộ, đảng viên và nhân dân.

Cần tăng cường công tác tuyên truyền phong trào học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để toàn Đảng, toàn dân học tập và noi theo, nhất là phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn trong công tác tuyên truyền.

Sự nêu gương của người đứng đầu có ý nghĩa vô cùng quan trọng và thiết thực trong công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu. Vì vậy, người đứng đầu trước hết phải thấm nhuần tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, biến nhận thức thành hành động cụ thể, thiết thực, hiệu quả, thực sự là tấm gương sống cho mọi người noi theo, làm theo.

Phải khẳng định rằng, muốn xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa thực sự trong sạch, lành mạnh, thực sự là của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, chúng ta phải cương quyết đấu tranh chống lại tham nhũng, lãng phí, quan liêu, tiêu diệt tận gốc nguyên nhân các tệ nạn đó, có như vậy đất nước mới có thể đi lên chủ nghĩa xã hội một cách vững chắc, ổn định và phát triển toàn diện./.

(1), (2) Hồ Chí Minh (1995), *Toàn tập*, Nxb. CTQG, Hà Nội, T.6, tr.488, 490.

(3) Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, tr.173.

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, tr.74.